4.2. Ապրանքների արտահանում և ներմուծում

4.2.1. Արտաքին առևտուր

Արտաքին առևտրաշրջանառությունը: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը 2012թ. հունվար-հունիսին, փաստացի գներով, կազմել է 67635.5 մլն դրամ կամ 170860.5 հազար ԱՄՆ դոլար (հետայսու՝ հազ. դոլար), այդ թվում՝ ապրանքների արտահանումը՝ 11203.3 մլն դրամ (28278.7 հազ. դոլար), իսկ ներմուծումը՝ 56432.2 մլն դրամ (142581.8 հազ. դոլար): Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 45228.9 մլն դրամով (114303.1 հազ. դոլարով):

2012թ. հունվար-հունիսին 2011թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը նվազել է 1.2 տոկոսով*, ընդ որում՝ արտահանումը՝ 31.3 տոկոսով, իսկ ներմուծումը աճել է 8.2 տոկոսով: Բացասական առևտրային հաշվեկշիռը աճել է է 26.2 տոկոսով: Առանց հաշվի առնելու վերաարտահանմանն** բնույթ ունեցող ապրանքատեսակները, 2011թ. հունվար-հունիսի համեմատ արտաքին ապրանքաշրջանառության ծավալը նվազել է 5.4 տոկոսով, ընդ որում արտահանումը՝ 39.6 տոկոսով, իսկ ներմուծումը աճել է 4.9 տոկոսով:

ԼՂՀ արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2012թ. հունվար-հունիսին
ըստ առանձին երկրների

/հազ. ԱՄՆ դոլար/

Երկրի անվանումը	Արտահանում					Ներմուծում					Առևտրային հաշվեկշիռը
	2011թ. հունվար-հունիս	Տեսակարար կշիռը (%)	2012թ. հունվար-հունիս	Տեսակարար կշիռը (%)	աճի տեմպը, %	2011թ. հունվար-հունիս	Տեսակարար կշիռը (%)	2012թ. հունվար-հունիս	Տեսակարար կշիռը (%)	աճի տեմպը, %	
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	**41180.1**	**100.0**	**28278.7**	**100.0**	**68.7**	**131769.7**	**100.0**	**142581.8**	**100.0**	**108.2**	**-114303.1**
այդ թվում՝											
ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ	**38809.1**	**94.2**	**23460.6**	**83.0**	**60.5**	**126058.7**	**95.7**	**132299.6**	**92.8**	**105.0**	**-108839.0**
այդ թվում՝											
Հայաստանի Հանրապետություն	38155.8	92.6	22703.0	80.3	59.5	125639.6	95.3	130785.7	91.7	104.1	-108082.7
Ռուսաստանի Դաշնություն	653.3	1.6	574.0	2.0	87.9	221.5	0.2	298.7	0.2	134.8	275.3
Ուկրաինա	-	-	-	-	-	109.3	0.1	334.3	0.2	3.1անգ	-334.3
Բելոռուս	-	-	-	-	-	88.3	0.1	477.9	0.4	5.4անգ	-477.9
Մոլդովա	-	-	183.6	0.7	-	-	-	-	-	-	183.6
Ղազախստան	-	-	-	-	-	-	-	403.0	0.3	-	-403.0
ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ	**2371.0**	**5.8**	**4818.1**	**17.0**	**203.2**	**5711.0**	**4.3**	**10282.2**	**7.2**	**180.0**	**-5464.1**
այդ թվում՝											
Միացյալ Թագավորություն	2217.3	5.4	4756.5	16.8	2.1անգ.	1668.7	1.3	6007.6	4.2	360.0	-1251.1
ՄԱԷ	-	-	-	-	-	1230.0	0.9	533.8	0.4	43.4	-533.8
ԻԻՀ	-	-	-	-	-	536.9	0.4	318.4	0.2	59.3	-318.4
Թուրքիա	-	-	-	-	-	1122.4	0.9	1549.7	1.1	138.1	-1549.7
Չինաստան	-	-	-	-	-	338.9	0.2	260.0	0.2	76.7	-260.0
Ֆրանսիա	152.0	0.4	58.8	0.2	38.7	116.3	0.1	256.1	0.2	2.2անգ	-197.3
Լիբանան	-	-	-	-	-	217.3	0.2	72.7	0.0	33.5	-72.7
Միացյալ Նահանգներ	-	-	-	-	-	213.2	0.2	121.0	0.1	56.8	-121.0
Իտալիա	1.7	0.0	2.8	0.0	164.7	48.3	0.0	88.4	0.1	183.0	-85.6
Ճապոնիա	-	-	-	-	-	40.7	0.0	-	-	-	-
Կորեայի ԺԺՀ	-	-	-	-	-	95.4	0.1	-	-	-	-
Նիդերլանդներ	-	-	-	-	-	25.2	0.0	23.8	0.0	94.4	-23.8
Պորտուգալիա	-	-	-	-	-	9.0	0.0	-	-	-	-
Գերմանիա	-	-	-	-	-	2.1	0.0	-	-	-	-
Իսրայել	-	-	-	-	-	14.7	0.0	9.1	0.01	61.9	-9.1
Սիրիայի Արաբական Հանրապետություն	-	-	-	-	-	2.8	0.0	6.0	0.0	2.1անգ	-6.0
Չեխիայի Հանրապետություն	-	-	-	-	-	-	-	2.4	0.0	-	-2.4
Կանադա	-	-	-	-	-	29.0	0.0			-	
Շրի լանկա	-	-	-	-	-	-	-	1.3	0.0	-	-1.3
Կիպրոս	-	-	-	-	-	-	-	10.0	0.0	-	-10.0
Վերջինյան կղզիներ	-	-	-	-	-	-	-	957.3	0.7	-	-957.3
Սլովակիա	-	-	-	-	-	-	-	38.3	0.0	-	-38.3
Իսպանիա	-	-	-	-	-	-	-	26.3	0.0	-	-26.3

---

* *Համեմատությունը կատարվում է ԱՄՆ դոլարով:*

** *Վերաարտահանումը ներմուծված ապրանքների այնպիսի արտահանում է, որոնք երկրի սահմանն անցել են տվյալ պետությունում վերամշակվելու և հետագայում սկզբնական առաքիչ երկիր վերադարձնելու նպատակով (կնքված պայմանագրերի հիման վրա և սահմանված վճարի դիմաց): Այս խմբի ապրանքների վրա սեփականության իրավունքը չի անցնում մի սեփականատերից մյուսին:*

2012թ. հունվար-հունիսին ԱՊՀ երկրների հետ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը կազմել է 61640.4 մլն դրամ (155760.2 հազ. դոլար) կամ ընդհանուր ապրանքաշրջանառության 91.2 տոկոսը, իսկ այլ երկրների հետ՝ 5995.1 մլն դրամ (15100.3 հազ. դոլար) կամ 8.8 տոկոսը:

ԱՊՀ երկրներ են արտահանվել 9291.2 մլն դրամի (23460.6 հազ. դոլարի) և այդ երկրներից ներմուծվել՝ 52349.3 մլն դրամի (132299.6 հազ. դոլարի) ապրանքներ: Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 43058.1 մլն դրամով (108839.0հազ. դոլարով):

Այլ երկրներ արտահանվել են 1912.1 մլն դրամի (4818.1 հազ. դոլարի) և այդ երկրներից ներմուծվել՝ 4083.0 մլն դրամի (10282.2 հազ. դոլարի) ապրանքներ: Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 2170.8 մլն դրամով (5464.1 հազ. դոլարով):

2012թ. հունվար-հունիսին արտահանման ծավալի 83.0 տոկոսն ուղղվել է ԱՊՀ երկրներ (որից՝ 96.8 տոկոսը՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 2.4 տոկոսը՝ Ռուսաստանի Դաշնություն, 0.8 տոկոսը՝ Մոլդովա), 17.0 տոկոսը՝ աշխարհի այլ երկրներ (որից 98.7 տոկոսը՝ Միացյալ Թագավորություն, 1.2 տոկոսը՝ Ֆրանսիա, 0.1 տոկոսը Իտալիա): Ներմուծման ծավալի 92.8 տոկոսը բաժին է ընկել ԱՊՀ երկրներին (որից 98.9 տոկոսը՝ Հայաստանի Հանրապետությանը, 0.4 տոկոսը՝ Բելառուսին, 0.3-ական տոկոսը՝ ՈՒկրաինային և Ղազախստանին, 0.2 տոկոսը՝ Ռուսաստանի Դաշնությանը), իսկ 7.2 տոկոսը՝ այլ երկրներին (որից 58.4 տոկոսը՝ Միացյալ Թագավորությանը, 15.1 տոկոսը՝ Թուրքիային, 9.3 տոկոսը՝ Վերջինյան կղզիներին, 5.2 տոկոսը՝ Միացյալ Արաբական Էմիրություններին, 3.1 տոկոսը՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը, 2.5-ական տոկոսը՝ Չինաստանին և Ֆրանսիային և այլն):

Արտահանման և ներմուծման ծավալները ըստ ԱՊՀ և այլ երկրների
2011-2012թթ. հունվար-հունիսին

Արտահանում (հազ. ԱՄՆ դոլար)

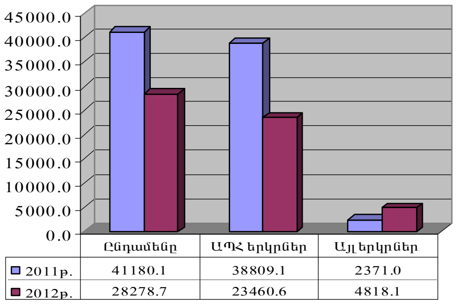

Ներմուծում(հազ. ԱՄՆ դոլար)

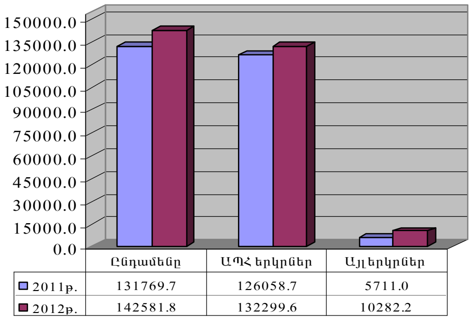

Արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը

ԼՂՀ արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2012թ. հունվար-հունիսին
ըստ ապրանքախմբերի

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում			Հաշվեկշիռը, հազ. ԱՄՆ դոլար
	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		
Ընդամենը	**11203.3**	**28278.7**	**100.0**	**56432.2**	**142581.8**	**100.0**	**-114303.1**
այդ թվում՝							
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	430.2	1079.5	3.8	2674.1	6748.2	4.7	-5668.7
Բուսական ծագման արտադրանք	1378.5	3448.6	12.2	3467.2	8772.8	6.1	-5324.2
Յուղեր և ճարպեր	-	-	-	597.4	1505.4	1.1	-1505.4
Պատրաստի սննդի արտադրանք	1029.8	2609.2	9.2	9697.5	24515.2	17.2	-21906.0
Հանքահումքային մթերքներ	5104.0	12922.2	45.7	10668.3	26972.2	18.9	-14050.0
Քիմիական արտադրության ապրանքներ	22.6	57.0	0.2	3103.0	7840.6	5.5	-7783.6
Պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին	87.4	220.6	0.8	643.9	1619.9	1.1	-1399.3
Կաշի և դրանից իրեր	3.8	9.7	0.0	104.9	268.3	0.2	-258.6
Փայտ և փայտյա իրեր	260.6	657.6	2.3	431.3	1087.8	0.8	-430.2
Թուղթ և թղթյա իրեր	-	-	-	256.2	651.0	0.5	-651.0
Մանածագործական իրեր	15.2	38.6	0.1	2062.0	5207.0	3.6	-5168.4
Կոշկեղեն, հովանոցներ, գլխարկներ	303.3	763.8	2.7	487.0	1228.2	0.9	-464.4
Իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից	54.5	137.1	0.5	2185.0	5527.2	3.9	-5390.1
Թանկարժեք քարեր և մետաղներ	1887.4	4756.4	16.8	2526.0	6352.3	4.5	-1595.9
Ոչ թանկարժեք մետաղներ և իրեր դրանցից	271.4	684.4	2.4	1782.5	4491.0	3.1	-3806.6
Մեքենաներ և սարքավորումներ	217.4	546.1	2.0	5096.8	12847.0	9.0	-12300.9
Տրանսպորտային միջոցներ	83.0	211.5	0.8	5723.2	14537.3	10.2	-14325.8
Սարքեր և ապարատներ	22.1	55.2	0.2	456.1	1139.9	0.8	-1084.7
Կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր	32.1	81.2	0.3	4469.0	11268.5	7.9	-11187.3

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում			Հաշվեկշիռը, հազ. ԱՄՆ դոլար
	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		
Արվեստի ստեղծագործություններ, հնաոճ իրեր	-	-	-	0.8	2.0	0.0	-2.0

2012թ. հունվար-հունիսին հանրապետությունից արտահանված ապրանքների ընդհանուր ծավալի 45.7 տոկոսը կազմել են հանքահումքային մթերքները, 16.8 տոկոսը՝ թանկարժեք քարեր և մետաղները, 12.2 տոկոսը՝ բուսական ծագման արտադրանքը, 9.2 տոկոսը՝ պատրաստի սննդի արտադրանքը և այլն: Ներմուծման մեջ 18.9 տոկոսը կազմել են հանքահումքային մթերքները, 17.2 տոկոսը՝ պատրաստի սննդի արտադրանքը, 10.2 տոկոսը տրանսպորտային միջոցները, 9.0 տոկոսը՝ մեքենաներ և սարքավորումները, 7.9 տոկոսը՝ կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրերը, 6.1 տոկոսը՝ բուսական ծագման արտադրանքը և այլն:

2012թ. հունվար-հունիսին բոլոր ապրանքախմբերի գծով առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է:

Արտահանման և ներմուծման ծավալների դինամիկան
ըստ ապրանքախմբերի

/հազ. ԱՄՆ դոլար/

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում		
	2011թ. հունվար-հունիս	2012թ. հունվար-հունիս	Աճի տեմպը, տոկոս	2011թ. հունվար-հունիս	2012թ. հունվար-հունիս	Աճի տեմպը, տոկոս
Ընդամենը	**41180.1**	**28278.7**	**68.7**	**131769.7**	**142581.8**	**108.2**
այդ թվում՝						
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	705.1	1079.5	153.1	5933.6	6748.2	113.7
Բուսական ծագման արտադրանք	784.8	3448.6	4.4անգ	8699.6	8772.8	100.8
Յուղեր և ճարպեր	-	-	-	1324.0	1505.4	113.7
Պատրաստի սննդի արտադրանք	3506.9	2609.2	74.4	21198.9	24515.2	115.6
Հանքահումքային մթերքներ	29341.4	12922.2	44.0	27447.4	26972.2	98.3
Քիմիական արտադրության ապրանքներ	10.3	57.0	5.5անգ	8269.6	7840.6	94.8
Պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին	522.2	220.6	42.2	1896.2	1619.9	85.4
Կաշի և դրանից իրեր	14.9	9.7	65.1	112.6	268.3	2.4անգ
Փայտ և փայտյա իրեր	62.0	657.6	10.6անգ	1239.2	1087.8	87.8
Թուղթ և թղթյա իրեր	-	-	-	643.7	651.0	101.1
Մանածագործական իրեր	193.9	38.6	19.9	4468.8	5207.0	116.5
Կոշկեղեն, հովանոցներ, գլխարկներ	1331.3	763.8	57.4	1143.7	1228.2	107.4
Իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից	223.4	137.1	61.4	4994.5	5527.2	110.7
Թանկարժեք քարեր և մետաղներ	2217.3	4756.4	2.1անգ	1887.6	6352.3	3.4անգ
Ոչ թանկարժեք մետաղներ և իրեր դրանցից	1249.4	684.4	54.8	5473.8	4491.0	82.0
Մեքենաներ և սարքավորումներ	182.2	546.1	3.0անգ	11670.3	12847.0	110.1
Տրանսպորտային միջոցներ	740.0	211.5	28.6	14068.4	14537.3	103.3
Սարքեր և ապարատներ	-	55.2	-	362.9	1139.9	3.1անգ
Կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր	95.0	81.2	85.5	10909.2	11268.5	103.3
Արվեստի ստեղծագործություններ, հնաոճ իրեր	-	-	-	25.6	2.0	7.8

Նախորդ տարվա հունվար-հունիսի նկատմամբ արտահանման ծավալի աճ է գրանցվել հետևյալ ապրանքային խմբերի գծով՝ փայտ և փայտյա իրեր՝ 10.6 անգամ, քիմիական արտադրության ապրանքներ՝ 5.5 անգամ, բուսական ծագման արտադրանք՝ 4.4 անգամ, մեքենաներ և սարքավորումներ՝ 3.0 անգամ, թանկարժեք քարեր և մետաղներ՝ 2.1 անգամ, կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք՝ 53.1 տոկոսով և այլն: Միևնույն ժամանակ նվազել են մանածագործական իրերը՝ 80.1 տոկոսով, տրանսպորտային միջոցները՝ 71.4 տոկոսով, պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետինը՝ 57.8 տոկոսով, հանքահումքային մթերքները՝ 56.0 տոկոսով, ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրերը՝ 45.2 տոկոսով և այլն:

Ներմուծված ապրանքախմբերից զգալիորեն աճել են թանկարժեք քարեր և մետաղները 3.4 անգամ, սարքեր և ապարատները 3.1 անգամ, կաշի և դրանից իրերը 2.4 անգամ, մանածագործական իրերը (16.5 տոկոսով), պատրաստի սննդի արտադրանքը (15.6 տոկոսով) և այլն, նվազել են՝ արվեստի ստեղծագործություններ, հնաոճ իրերը (92.2 տոկոսով), ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրերը (18.0 տոկոսով), պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետինը (14.6 տոկոսով) և այլն:

4.2.2. Մարդասիրական օգնություն

Ըստ ԼՂՀ սոցիալական ապահովության նախարարության տվյալների, 2012թ. հունվար-հունիս ամիսների ընթացքում մարդասիրական օգնության կարգով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն են ներմուծվել 95948.2 հազ. դրամի ապրանքներ: Ստացված մարդասիրական օգնության 90.4 տոկոսը կազմել են դեղորայքը և բժշկական տարբեր ապրանքները, 8.5 տոկոսը՝ զանազան շինանյութերը, 0.8 տոկոսը՝ տարբեր տեսակի ապրանքները, 0.5 տոկոսը՝ ապարատներ և սարքերը և այլն:

ԼՂՀ ներմուծված մարդասիրական օգնության ծավալն ըստ առանձին ապրանքախմբերի

/հազ. դրամ/

	2011թ.# հունվար-հունիս		2012թ. հունվար-հունիս		Աճի տեմպը, %
	քանակը	արժեքը	քանակը	արժեքը	
Ընդամենը		***148170.7***		***95948.2***	***64.8***
այդ թվում՝					
Փայտեղեն և նրանից պատրաստված արտադրանք, հատ	68	6594.5	-	-	-
Քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք, հատ	-	-	-	-	-
Նոր կոշիկ, զույգ	-	-			
Նախկինում օգտագործված կոշիկ, զույգ	109	204.7	-	-	-
Հագուստեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ, հատ	134	469.6	-	-	-
Նախկինում օգտագործված հագուստ, հատ	2286	3405.1	87	85.8	2.5
Տարբեր տեսակի գուլպաներ և զուգագուլպաներ, զույգ	21	10.5	-	-	-
Ապարատներ և սարքեր, հատ	2808	19519.4	594	510.1	2.6
Մեքենաներ, սարքավորումներ, մեխանիզմներ, հատ	88	26184.8	-	-	-
Դեղորայք և բժշկական տարբեր ապրանքներ	332743	32070.3	488062	86700.6	2.7անգ.
Զանազան արդյունաբերական ապրանքներ, հատ	43541	46258.2	-	-	-
Զանազան շինանյութեր, հատ	336	435.1	292	7845.2	18.0անգ.
Տարբեր տեսակի ապրանքներ, հատ	583	13018.5	404	806.5	6.2

2012թ. հունվար-հունիսին նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ մարդասիրական օգնության ծավալը նվազել է 35.2 տոկոսով: Մարդասիրական օգնությունը ստացվել է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից, Հայաստանի Հանրապետությունից, Հոլանդիայից և Ֆրանսիայից:

ԼՂՀ ներմուծված մարդասիրական օգնության ծավալն ըստ երկրների

	Արժեքը, հազ. դրամ		Տեսակարար կշիռը, %	
	2011թ.# հունվար- հունիս	2012թ. հունվար- հունիս	2011թ.# հունվար- հունիս	2012թ. հունվար- հունիս
Ընդամենը	***148170.7***	***95948.2***	***100.0***	***100.0***
այդ թվում՝				
ԱՄՆ	75047.7	45444.8	50.6	47.3
Հայաստանի Հանրապետություն	-	33066.9	-	34.5
Հոլանդիա	8876.6	9023.8	6.0	9.4
Միացյալ Արաբական Էմիրություն	51345.3	-	34.7	-
Ի Ի Հ	3942.1	-	2.7	-
Գերմանիա	756.0	-	0.5	-
Ֆրանսիա	-	8412.7	-	8.8
Կանադա	8203.0	-	5.5	-
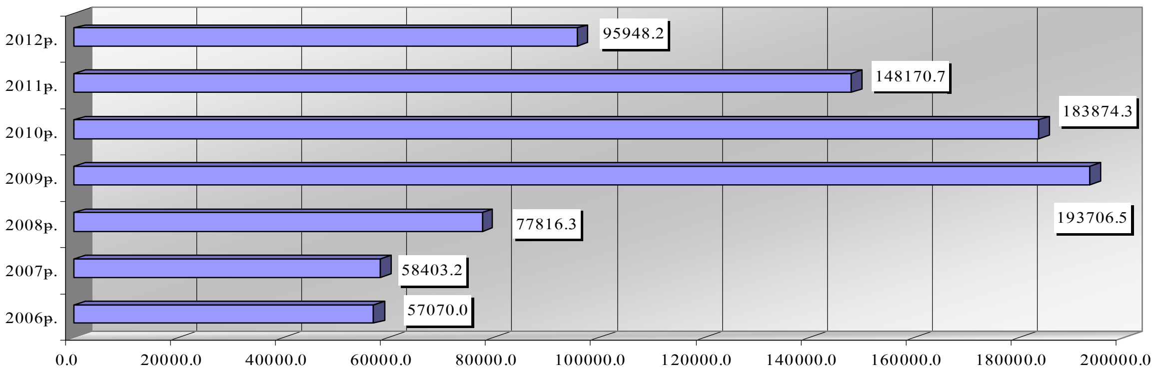
Մարդասիրական օգնության ծավալների դինամիկան (հունվար-հունիսին), ըստ տարիների, հազ.դրամ